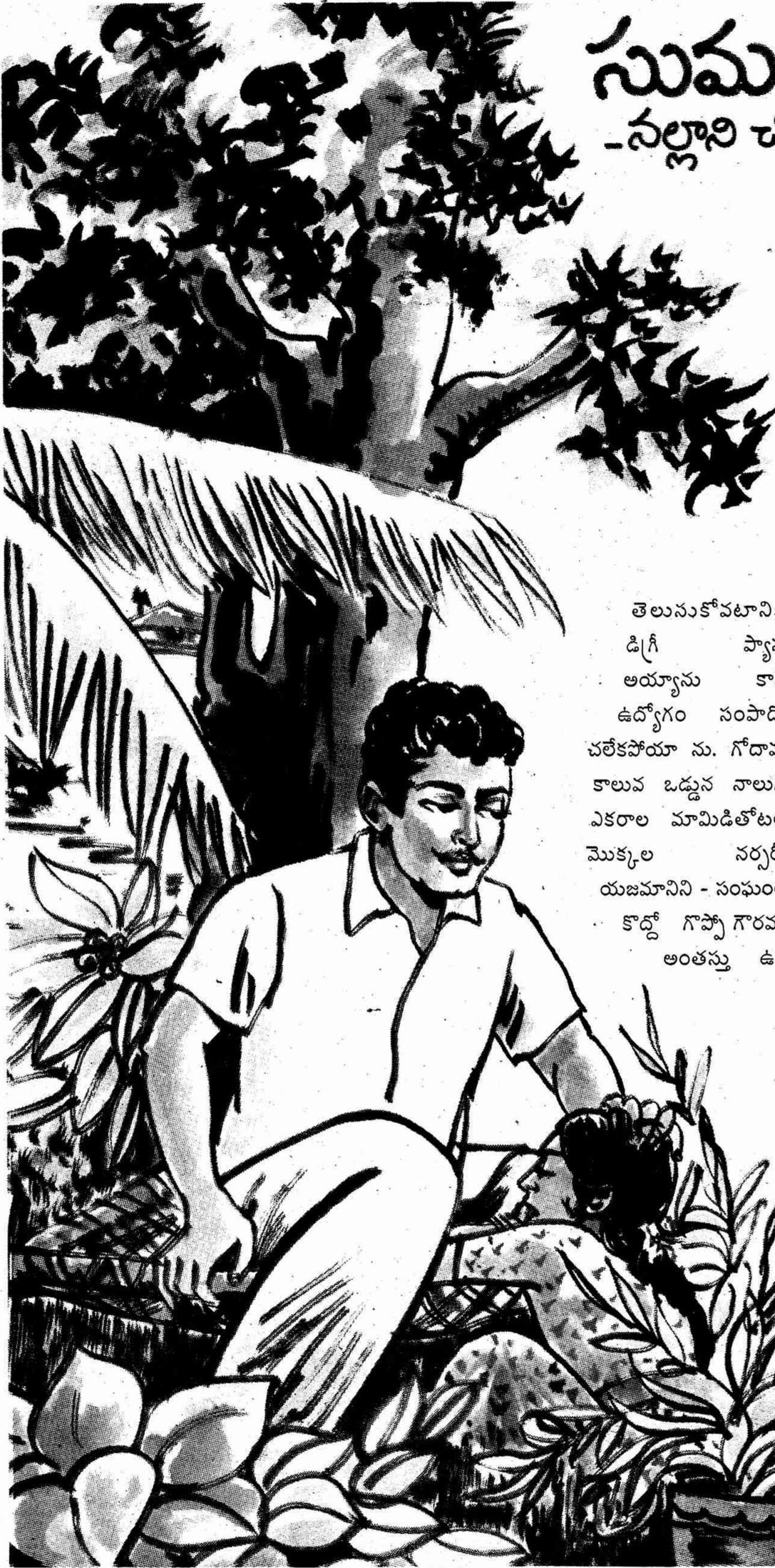

సుమబాలలు

- నల్లని చక్రవర్తుల గాథాల్

కూర్చోపెట్టుకుని, పువ్వుల గురించి, సీతాకోకచిలుకల గురించి చెప్పడం తప్పంటారా! స్పష్టి రహస్యాల గురించి, రాధమ్మకు చెప్పడం కూడని పని అంటారా! నేను చెప్పేది పూర్తిగా వినండి సార్....

ఆరోజు రాత్రి సమయం పన్నెండు దాటింది... నేనూ, రాధమ్మ ఒక మంచం మీద పడుకుని నిద్రపోతున్నాము. పక్క మంచం మీద నా అర్ధాంగి వైదేహి, నా రెండవ కూతురు కృష్ణవేణి, అదే కిట్టమ్మ నిద్రపోతున్నారు. కిట్టమ్మ సడన్ గా లేచి నిలబడింది.

“అమ్మా! సాయం రావే!” అంది వైదేహి అసహనంతో కదిలింది.

“పన్నెండేళ్ళు వచ్చాయి. ఒక్కర్ని పోలేవా?” అంది వైదేహి... ఇది ప్రతి రాత్రి ఉండే గొడవే-

“అమ్మా! లే! అర్జంటు!” అంది వైదేహిని పట్టి కుదుపుతూ.

“పాడుగోల! పడుకోనివ్వదు” అని లేచి నిలబడింది వైదేహి. ఇద్దరూ పెరటివైపు వెళ్ళారు. నేను మళ్ళీ నిద్రకు ఉపక్రమించాను.

పావుగంట తర్వాత వైదేహి నన్ను నిద్రలేపింది - “ఏమిటి? నేను నీకు సాయం రావాలా?” అన్నాను చిరాగ్గా.

“అది కాదండీ.... మన కిట్టమ్మ....”

“ఏమయింది కిట్టమ్మకి!”

“అరే... మన కిట్టమ్మ చాపమీద కూర్చుంది” అంది వైదేహి. ఆమె కంఠంలో ఉత్సాహం... ఆమె ముఖంలో ఆనందం.. నేను ఒక్క ఉదుటున లేచి కూర్చున్నాను. నేను, వైదేహి నిశ్శబ్దంగా హాలులోకి వచ్చాము. కిట్టమ్మ చెక్క కుర్చీలో కూర్చుని ఉంది. నన్ను చూసి ఎందుకో సిగ్గుపడింది.

నాతో చూపులు కలప కుండా జాగ్రత్త పడింది. నేను కిట్టమ్మను సమీపించి ఆమె బుగ్గలపై ముద్దు పెట్టుకున్నాను... ‘నా బంగారు

తల్లీ! నువ్వెళ్ళి పడుకో!’ అన్నాను.

“నేను, కిట్టమ్మ హాలులో పడుకుంటాం... మీరు అత్తయ్యను లేపి విషయం చెప్పండి!” అంది

తెలుసుకోవటానికి. డిగ్రీ ప్యాసు అయ్యాను కానీ, ఉద్యోగం సంపాదించలేకపోయాను. గోదావరి కాలువ ఒడ్డున నాలుగు ఎకరాల మామిడితోటలో మొక్కల నర్చరీకి యజమానిని - సంఘంలో కొద్దో గొప్పో గౌరవం, అంతస్తు ఉన్న

నేను మానసిక శాస్త్రజ్ఞుణ్ణి కాను. కనీసం స్కూలు టీచరునైనా కాను. చిన్న పిల్లల మనస్తత్వం

వాడిని. రాధమ్మ లాంటి చిన్న పిల్లను, స్వయానా నా కూతురిని, తోటలో మామిడి చెట్టుకింద మంచంమీద

అదే ఆడబుద్ధి

మగవాళ్ళు అందమైన అమ్మాయిల్ని చూసి సరదాగా ఏడిపిద్దామనుకుంటారు. ఏడిపిస్తారుకూడా దానికి అమ్మాయిలు గోరింతలు కొండతలు చేసి నానారభస చేసి గోల గోల చేస్తారు. సరే అదే మగవాళ్ళని అమ్మాయిలు ఏడిపిస్తే? పాపం ఆ మగాడు ఎవరితో చెప్పుకుంటాడు? సిగ్గుతో మొగ్గై ముడుచుకుపోతాడు. మరదే ఆడబుద్ధి అంటే అంటోంది రాణి ముఖర్జీ.

వైదేహి. నేను అమ్మ పడుకుని ఉన్న గదిలోకి వెళ్ళి విషయం చెప్పాను. ఆవిడ ముఖం సంతోషంతో చాటంత అయింది. "నేను అనుకుంటూనే ఉన్నాను. పదిరోజులుగా దాని ముఖం పూతకొచ్చిన గున్నమామిడిలా కళకళలాడిపోతూ ఉంది. చాలాకాలం తర్వాత మన ఇంట మళ్ళీ శుభకార్యం జరగబోతుందన్నమాట... బంతి దళమినాడు పెట్టుకుంటే బాగుంటుంది. చుట్టలకీ, పక్కాలకీ ఉత్తరాలు రాసి పడేయి... మీ మావగారిని, అత్తగారిని పిలవటం మర్చిపోకు" అంది తనూ హాల్లోకి నడిచివస్తూ.

"బంతి రోజున కూరలు ఏం చేస్తే బాగుంటుందన్నమాట!" అంది వైదేహి.

"సరే! అప్పుడే అంతదూరం ఆలోచించావా! ముందర రేపు జరగబోయే వ్యవహారం చూడు. ఒరేయ్ అబ్బాయి... ధాన్యం కొట్టు తాళం తీసి, రెండు కుంచాల ధాన్యం కొలిచి నాకు ఇవ్వు" అంది అమ్మ వైదేహితోను నాతోను మాట్లాడుతూ.

నేను తాళం తీసి, రెండు కుంచాల ధాన్యం కొలిచి, సంచితోవేసి అమ్మకు ఇచ్చాను.. అమ్మా, వైదేహి రాత్రి తెల్లవార్లు మాట్లాడుతూనే ఉన్నారు... ఏం వంటలు చేయాలి? ఏం ఏం స్వీట్లు చేయాలి? ఎంతమందిని పిలవాలి? ఎంతమంది వస్తారు? పేరంటం, బట్టలు... వాళ్ళు మాట్లాడుతూనే ఉన్నారు... నేను వచ్చి రాధమ్మ పక్కన పడుకున్నాను. రాధమ్మ నిద్రపోతున్నది... కాదు... రాధమ్మ నిద్రపోతున్నట్లు నటిస్తున్నది... ఆపాటి తెలుసుకోలేనా!

"చిన్నతల్లీ! మన కిట్టమ్మా..." అన్నాను రాధను నిద్రలేపి.

రాధమ్మ బలవంతంగా కళ్ళు తెరిచింది. ఆమె ముఖం పాలిపోయి ఉంది. ఆమె పెదవులు ఒణుకుతున్నాయి.

"ఏం నాన్నా? కిట్టమ్మకు ఏమయింది? అంది మాటలు కూడదీసుకుని.

"అరీ!... కిట్టమ్మ..." నాకు ఏం చెప్పాలో తెలియక నీళ్ళు నమిలేసాను.

"హాల్లో అమ్మ, నాన్న, కిట్టమ్మ అందరూ ఉన్నారు. నువ్వు వెళ్ళి చూసిరా" అన్నాను మళ్ళీ.

"నాకు నిద్ర వస్తోంది నాన్నా" అని అటువైపు తిరిగి పడుకుంది రాధమ్మ.

"అదికాదురా అబ్బాయి!" అంటూ అమ్మ ఆ గదిలోకి ప్రవేశించింది. "ఇంటిముందర నాలుగు రోజులు ముందుగా తాటాకు పందిరి వేయిస్తే బాగుంటుంది. మనవాళ్ళంతా నాలుగు రోజులు ముందరే వస్తారు" అంటూ రాధమ్మను చూసింది. "ఇది చూడు తాడిలా పెరిగింది. పద్దాలుగు నిండాయి.. ఇంకా ముచ్చట కాలేదు. పెద్దది ఇలా ఉండగా, చిన్నదానికి బంతి అంటే నలుగురూ నాలుగు విధాలుగా అంటారు" అంది.

"ఏంటమ్మా! నీ ధోరణి?" అన్నాను విసుగ్గా.

"అదేరా! ఏవో మందులూ, మాకులూ దొరుకుతూనే ఉంటాయి... ఇప్పుడు ఇంజక్షన్లు కూడా ఇస్తున్నారు... నువ్వు ఉప్పేక్షించక రాధను కూడా ఒక దారిలో పెడితే నాకు భారం తీరుతుంది" అంది అమ్మ.

"ఇప్పుడు ఏం మించిపోయిందమ్మా! కొన్నాళ్ళు ఆగి చూద్దాం" అన్నాడు.

"ఏ వయసుకి ఆ ముచ్చట.... మరి కొన్నాళ్ళాగితే మందులు కూడా పనిచేయవు... ఆ తర్వాత నీయిష్టం!" అని ఆవిడ హాల్లోకి వెళ్ళిపోయింది.

"చిన్నతల్లీ! నిద్రపోతున్నావా!" అంటూ రాధమ్మ ముఖంపై చేయివేశాను. నా చేతి వేళ్ళకు వెచ్చని కన్నీరు తగిలింది. రాధమ్మ నా చేతిని విసురుగా నెట్టేసింది.

"నాన్న మీద కోపం ఎందుకే వెర్రితల్లీ!" అన్నాను. రాధమ్మ నా గుండెల్లోకి ఒరిగిపోయి బావురుమని ఏడ్చింది.

"ఎందుకమ్మా! ఎందుకూ? ఇప్పుడేమయిందని?" అన్నాను.

"ఏదో పీడకల వచ్చింది నాన్నా!" అంది రాధమ్మ... రాత్రంతా రాధమ్మ ఏదో ఆందోళనగా అసహనంగా కదులుతూనే ఉంది.. హాల్లోకి మాత్రం వెళ్ళలేదు - చెల్లెల్ని పలకరించలేదు.

మర్నాడు రాధమ్మ మామూలుగా స్కూలుకి వెళ్ళటానికి ముస్తాబయింది. ఆమె ముఖం బరువుగా ఉండటం గమనించాను. వంటగదిలో కూర్చుని నేను కాఫీ తాగుతూ ఉంటే, రాధమ్మ కంచం ముందరపెట్టుకుని కూర్చుంది. వైదేహి కంచంలో చద్దన్నం వడ్డించింది.

"టిఫిన్ చేయడానికి వీలులేదు - కాస్త హాట్ లోకి వెళ్ళి నాలుగు ఇట్లీలు పార్కిల్ తీసుకురండి... ఈ నాలుగు రోజులూ కిట్టమ్మ చద్దన్నం తినదు!" అంది వైదేహి. "నేనూ చద్దన్నం తినను... నాకు ఇట్లీలు కావాలి" అని రాధమ్మ కంచం నేలకేసి కొట్టింది. అన్నం నాలుగు మూలలా చెదిరింది.

"నీకేం పోయే కాలం వచ్చింది? ఉదయానే లేచి నడ్డి విరిగేలా వంటిల్లు కడిగాను. ఇదంతా నువ్వే తుడిచి శుభ్రం చేయి" అంది వైదేహి కోపంగా.

"నువ్వే తుడుచుకుని శుభ్రం చేసుకో!" అంది మరింత కోపంగా రాధమ్మ.

"క్రితం జన్మలో నువ్వు నా శత్రువ్వి... అందుకే ఈ జన్మలో ఇలా పగ సాధిస్తున్నావు" అంది వైదేహి.

"తెలిసిందిగా! ఇక నోరు మూసుకో!" రాధమ్మ.

"ఏంటామాటలు చిన్న పెద్ద లేకుండా! ఇదంతా మీ నాన్న ఇచ్చిన అలుసు కాదా! ఏళ్ళు రాగానే సరా! కిట్టమ్మను చూపి ఎంత బుద్ధిశాలితనమో... అందుకే... అందుకే...దేవుడు నిన్నలా... నిన్నిలా..."

"వైదేహి!" నేను అరిచాను. వైదేహి కొంచెం తమాయించుకుని నవ్వేసింది.

“అందుకనే దేముడు నిన్నిలా నాన్నకూచిలా తయారుచేశాడు. చద్దన్నం ఇష్టం లేకపోతే, నేడి అన్నం కూడా తయారయింది. నాన్న స్నానం అయ్యాక తండ్రి కూతుళ్ళు ఇద్దరూ కలిసి భోంచేయండి. మీరే వడ్డించుకోండి. నేను ఊర్లోకి వెళ్ళి, పేరంటం చెప్పుకోవాలి” అంది.

రాధమ్మ ముఖం కోపంతో ఎరుపెక్కింది. ఆమె కళ్ళు వర్షించే మేఘాల్లా ఉన్నాయి. “బెండకాయ కూర మూకుట్లో ఉంది... నాన్నకి వేయటం మర్చిపోకు” అంది వైదేహి.

“ఈరోజు కూడా బెండకాయ కూరేనా! నామీద నీకు ఎందుకింత కక్ష? నేను ఆకలితో మాడి చస్తాను” అంది రాధమ్మ.

“రోజూ ఎక్కడ చేసానూ! నిన్న వంకాయ, మొన్న మజ్జిగ పులుసు. బెండకాయ చేసి వదిరోజులయింది.. అయినా నాలుగు రకాల కూరలు వేసుకుని తినవు.. అందుకే నువ్వు ఇలా...”

“వైదేహి!” నా అరుపుకి ఇల్లు దద్దరిల్లింది. రాధమ్మ ముఖాన్ని చేతులతో కప్పుకుని ఏడుస్తూ పేరటివైపు పరిగెత్తింది. నేను వెనుకనే వెళ్ళి సముదాయించాను. రాధమ్మ స్కూల్కి వెళ్ళనని పేచీ పెట్టింది. మానేయమన్నాను. అమ్మతో కలిసి పేరంటం, పిలుపులకి వెళ్ళనని మొరాయింది. నేను “పోనీలే వెళ్ళకు” అన్నాను.

భోజనాలు అయ్యాక, నేను తోటకి స్కూటర్ మీద బయలుదేరుతూ ఉంటే, స్కూటర్ వెనుక ఎక్కి కూర్చుంది. “అమ్మ లిల్లిపూలు, కనకాంబరాలు కోసి తీసుకురమ్మంది.” అంది. ఆమె ముఖంలో దీనత్వం, కంఠంలో దుఃఖం నన్ను కదిలించేసాయి.

తోటకు వెళ్ళిన తర్వాత ఆపనీ, ఈపనీ చూసుకుని కాస్త తీరిక చేసుకునేసరికి

రామేన్స్

అభిషేక్ బచ్చన్ ఇప్పుడిప్పుడే దార్లో పడుతున్నాడు. ఆడవాళ్ళను చూస్తే ఆమడరూరంలో కనిపించే అభిషేక్ రాణి ముఖర్జీ, హృషికేశ్ సరసాలకు సిద్ధమవుతున్నాడు ఈమధ్య. బహుశా ఇదంతా కరిష్మా చలవేనామో!

మధ్యాహ్నమయింది. పనివాడు ప్రతిరోజులాగే మంచం తెచ్చి, మామిడి చెట్టుక్రింద వేసాడు. నేను విశ్రమించాను. రాధమ్మ పూలుకోసుకుని వచ్చి, అరటినారతో మాల అల్లటం ప్రారంభించింది. ఆమె ముఖంలో కళా, కాంతి లేవు.

“చిన్నతల్లీ! ఇలా దగ్గరగా వచ్చి కూర్చో!” అన్నాను. రాధ మంచమీద తలవంచుకుని కూర్చుంది. ఆమె ఒడినిండా విరిసీ విరియని పూలమొగ్గలు.

“ఈ మొగ్గలన్నీ సాయంత్రానికి విచ్చుకుంటాయి. కొన్ని మొగ్గలు త్వరగానూ, మరికొన్ని ఆలశ్యంగానూ! కొన్ని రేపు ఉదయానికి గాని విచ్చుకోవు!” అన్నాను. రాధమ్మ తల ఎత్తలేదు. నావైపు చూడలేదు. ఆమె ముఖంలో ఏదో ఆందోళన...ఈ చిన్ని మొగ్గను నేను ఎలా

సమాధాన పరచను? ఆమెకు తెలియని ఒక జీవిత రహస్యాన్ని ఆమెకు అర్థమయ్యే భాషలో ఎలా చెప్పగలను? కన్నకూతురుతో ఇటువంటి మాటలు చెప్పవలసిన అవసరం ఏ తండ్రికి అయినా ఏకాలంలోనయినా వచ్చిందా? ఆ తండ్రి సిగ్గుపడ్డాడా? భేదపడ్డాడా! సందేహించాడా! గులాబి మొగ్గవంటి ఈ ముఖంలో చిరునవ్వు కాంతిని ఎలా పూయించగలను!

నేను మాటలకోసం తడుముకున్నాను. నేను సైకాలజీ చదవలేదు. నా మనస్సులో అభిప్రాయాలను స్పష్టంగా క్లుప్తంగా చెప్పగలిగిన తెలివితేటలు నాకు లేవు. నేను ఒక సామాన్యమైన తండ్రిని నా బిడ్డ బాధ పడితే నేను ఓర్వలేను. అలాగని ఆమెను ఎలా ఓదార్చాలో నాకు తెలియదు.

“ఈ మామిడి చెట్టు చూశావా? వేసి ఐదు ఏళ్ళయింది. ఇంకా కాపుకి రాలేదు. ఆ చివర కనిపిస్తున్న మామిడి చెట్టు వేసి మూడేళ్ళయింది. అప్పుడే కాపుకి వచ్చేసింది. రెండు మొక్కలకి ఒకేలాగే నీళ్ళు పోశాను. ఒకలాగే ఎరువులు వేశాను. రెండు మొక్కలూ ఒక తల్లి చెట్టునుండి వచ్చిన అంటు మొక్కలే” అన్నాను.

రాధమ్మ నావైపు శూన్యంలో చూసి, మళ్ళీ తలదించుకుంది.

“అక్కడ కనిపిస్తున్న జామ చెట్టు చూశావా!”

రాధమ్మ చివాలున తల ఎత్తింది... ముని పంటితో పెదవి నొక్కిపెట్టింది.

“చూశాను... ఆ జామ చెట్టు వేసి వెయ్యేళ్ళు అయింది - కొండమీద కనిపించే జాంచెట్టు వేసి లక్ష సంవత్సరాలు అయింది. రెండు చెట్లూ సిడుగుపడి చచ్చాయి” అంది కసిగా.

నేను తెరలు తెరలుగా నవ్వాను.... నా అలకల చిలుక రాధమ్మ నవ్వలేదు. విసురుగా లేచి నిలబడింది. ఆమె ఒడిలో ఉన్న పూలు కొన్ని మంచం మీద చాలా పూలు నేలమీద రాలాయి. రాధమ్మ గుప్పెడు మొగ్గలు తీసుకుని నా ముఖం మీదకు విసిరికొట్టింది. ఆమె కసి ఇంకా తీరలేదు. చెట్టునీడలో పదిలంగా పవళమల్లితిగ ఉన్న కుండీని ఎత్తి నేలమీద పడేసింది. కుండీ భళ్ళున బద్దలయింది. మళ్ళీ నా దగ్గరకు వచ్చి కూర్చుంది... నాకు కోపం రాలేదు. రాధమ్మపై మరింత ప్రేమా, వాత్సల్యం కలిగాయి.

చెదిరిన పూల మొగ్గల పరిమళానికి సీతాకోకచిలుక ఒకటి వచ్చి మంచం చుట్టూ ప్రదక్షిణాలు చేసింది. దాని రెక్కల వర్ణసౌందర్యానికి, అచ్చెరువందుతూ కన్నార్పకుండా చూసింది రాధమ్మ. నాకు అయిడియా చిక్కింది.

తర్వాత నేను రాధమ్మకి సీతాకోకచిలుక జీవిత

